

Transavia scheidt onveiligheid

Geachte lezer,

Veel Nederlanders die hun vakantie wel eens doorgebracht hebben aan een van de Zuid-Europese kusten en zich daarheen hebben laten vervoeren in een van de vliegtuigen van Transavia, denken daar met plezier aan terug. Je werd door de "groene vogel" snel naar de zon gebracht, onder begeleiding van frisse, vriendelijke dames. Alles in de toestellen stond in het Nederlands aangegeven, van de bordjes met daarop 'Uitgang', de aanduidingen "Stoelriemen vast" tot en met de kaart waarop stond wat men zoal te eten en te drinken zou krijgen. Natuurlijk werd alles ook in het Nederlands omgeroepen, zoals de werking van de zwemvesten, die van de zuurstofmaskers en de plaats van de nooduitgang. De Nederlandstalige vakantieganger voelde zich in de Transavia-kisten volkomen op zijn gemak. De vlucht als aanloop naar de (strand)vakantie was op zichzelf al een feest waar men zich op verheugde.....

What's on the menu?

Dát is helaas voltooid verleden tijd. Transavia is in andere (taalvervuilde) handen terechtgekomen en de gevolgen daarvan zijn te merken. De Nederlandse taal is de vliegtuigen uit gejaagd. Bij binnenkomst wordt men in het Engels verwelkomd. In grote letters staat er op de wanden: GOOD MORNING, GOOD AFTERNOON en GOOD EVENING. De aanduidingen zijn niet meer tweetalig, met het Nederlands voorop, maar zijn alleen in het Engels aangebracht, en de spij斯卡art is 200% Engels-talig. Zelfs puur Nederlandse versnaperingen staan

niet meer in het Nederlands afgedrukt. Zo heten stroopwafels en gevulde koeken: "Traditional Dutch Cookies", saucijzenbroodjes en kaasbroodjes worden "Sausage Roll" en "Cheese Roll" genoemd, en zoute pinda's worden aangeboden onder de naam "Salted Peanuts". Er kunnen ook allerlei etenswaren in combinatie met frisdrank of koffie worden besteld. Hiervoor gebruikt men benamingen als "Tasty break deal", "Fun time deal" en "Travelers dinner deal". Je kunt het zo gek niet bedenken of er is wel een Engelse naam voor verzonden. Om de smaak helemaal te bederven heet een pilsje bij Transavia "Beer".

Dat is allemaal heel storend en onbehoorlijk, maar het ergste komt nog: de veiligheidsinstructies. Er wordt aan de verbijsterde Nederlandse vakantiegangers (in het Nederlands) meegedeeld dat deze veiligheidsinstructies, die in geval van nood het verschil kunnen uitmaken tussen leven en dood, alleen nog in het Engels zullen worden omgeroepen. Er staat vervolgens een Nederlandse mevrouw in het gangpad, de door een Nederlandse meneer in het Engels voorgelezen maatregelen die men bij een noodlanding moet nemen, voor te doen. Dat gebeurt in een (vrijwel) geheel door Nederlanders gevuld vliegtuig. Onder die mensen zijn er velen, dat kan niet anders, die de Engelse tekst maar gedeeltelijk of geheel niet begrijpen en daardoor onkundig blijven van wat ze in noodgevallen moeten uitrusten. De veiligheid van de luchtreizigers wordt door dit onverantwoordelijke taalexperiment van Transavia in grote mate in gevaar gebracht. Wij van Taalverdediging zouden willen zeggen: GOODBYE Transavia, tot nooit meer ziens!

Protest bij Transavia

Taalverdediging heeft zich bij Transavia beklaagd over het nieuwe Nederlandsvernietigende taalbeleid van de luchtvaartmaatschappij:

"Bij de Stichting Taalverdediging zijn de laatste weken een aantal klachten binnengekomen over het taalbeleid van uw onderneming. De klachten betreffen het

transavia

weglaten van de Nederlandstalige uitleg inzake de veiligheidsinstructies in de vliegtuigen voor vertrek. Aangegeven wordt dat het Engels van de omroeper niet goed verstaan wordt of zelfs in het geheel niet begrepen. Veel Nederlandse vakantiegangers kiezen voor een vlucht met Transavia om vreemde taalproblemen te voorkomen en komen nu, na uw gewijzigde taalbeleid, bedrogen uit. Dit nieuwe beleid verlaagt de veiligheid aan boord tijdens noodsituaties en is onnodig. Voor het opstijgen is er tijd genoeg om de instructies in wel zes talen om te roepen en te demonstreren. Daarnaast wordt er ook geklaagd over het ontbreken van een Nederlandstalige spijs- en drankkaart. De luchtreizigers willen graag in het Nederlands lezen wat zij aan boord kunnen bestellen. Ten derde wordt terugverlangd naar de tweetalige aanduidingen in de vliegtuigen van Transavia uit het verleden, zoals bijvoorbeeld: **UITGANG - EXIT.**”

(geen) Antwoord Transavia

Als antwoord ontvingen we de vraag om welke vluchtnummers het ging, verder niets.

Klacht bij ministerie

Taalverdediging heeft dit onverantwoordelijke en voor Nederlandstaligen gevaarlijke én kwetsende gedrag in de vliegtuigen van Transavia voorgelegd aan de beleidsmedewerkers van het ministerie van Infrastructuur en Milieu in Den Haag. Dit in de veronderstelling dat men daar, als door een adder gebeten, zou opspringen om Transavia de les te lezen, of misschien wel de wet voor te schrijven. Taalverdediging heeft bij de Nederlandse ambtenarij al heel vaak haar neus gestoten, maar nu het om de veiligheid in de lucht ging, was toch wel te verwachten dat er maatregelen zouden worden genomen.

Antwoord van het ministerie

We kregen antwoord van de senior beleidsmedewerker van het ministerie, de heer Paul Zeer. Hij schreef:

“Zover ik heb kunnen nagaan worden er geen eisen gesteld aan de wijze waarop een veiligheidsinstructie wordt gegeven. Ik heb wel IATA-richtsnoeren gevonden waarin staat dat er rekening gehouden kan worden met de herkomst van de passagiers en dat de instructie duidelijk moet zijn voor de pas-

sagiers. Het zou mooi zijn wanneer de veiligheidsinstructie in het Nederlands kan, maar de gebezigde taal is in deze IATA-richtsnoeren ondergeschikt aan de veiligheid aan boord van het vliegtuig. U verwees in ons gesprek naar een vlucht van Transavia waarbij de veiligheidsinstructie in het Engels werd gegeven. Ik kan niet inschatten of alle passagiers tijdens deze vlucht Nederlands zouden kunnen verstaan, vandaar dat ik begrijp dat Transavia in ieder geval de veiligheidsinstructie in het Engels geeft. Het is aan de luchtvaartmaatschappij om vervolgens te bepalen of een veiligheidsinstructie in een andere taal nodig is om meer duidelijkheid te verschaffen aan de passagiers.”

Tweede brief aan ministerie

Omdat de heer Zeer onze vragen kennelijk niet goed begrepen had, stuurden we hem nog het volgende:

“Uit dit antwoord begrijpen wij dat er bij u een misverstand bestaat over onze vraag. De vraag was niet of het toelaatbaar is om de uitleg over de veiligheidsmaatregelen in het vliegtuig in het Nederlands te vervangen door uitleg in het Engels. Onze vraag was of het toelaatbaar is om de uitleg in het Nederlands af te schaffen, zoals bij Transavia gebeurd is. Normaal is dat deze uitleg gegeven wordt in de “eigen” taal van de luchtvaartmaatschappij (bij Transavia dus het Nederlands) en daarna in het Engels. Dat gebeurt bij alle luchtvaartmaatschappijen ter wereld, op internationale vluchten en vaak ook op binnenlandse vluchten. De handelwijze van Transavia is dus een uitzondering. Herstel van de oude toestand, waarbij in de vliegtuigen van Transavia de uitleg eerst in het Nederlands gegeven werd en daarna in het Engels en eventueel in andere ter zake doende talen, zal de veiligheid van de luchtreizigers ten goede komen.”

De heer Zeer van het ministerie gaf als enige reactie de raad om ons nogmaals te wenden tot Transavia.

“Geen Nederlands is onze policy”

Dat was het commentaar dat wij telefonisch van de luchtvaartmaatschappij kregen op onze herhaalde klacht.

Nederlandstaligen kunnen opvliegen!

Daarom belden we weer met de heer Zeer van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Hij bleef bij zijn stelling dat het een zaak betrof die geen overheidsbemoeiing noodzakelijk maakte. Er bestond geen Nederlandse wetgeving hierover en hij vond het ook niet nodig dat die er kwam. Het taalbeleid van Transavia ging niet in tegen de internationale verdragen en de EU-bepalingen. Bovendien was volgens de heer Zeer de veiligheid van de Nederlandse luchtreizigers niet in gevaar wanneer de voorschriften alleen in het Engels gegeven werden. Voor degenen die het Engels niet voldoende beheersten om de mededelingen in die taal te begrijpen, waren er altijd nog de in de vliegtuigen aanwezige (Engelstalige) kaarten, met afbeeldingen van de te nemen maatregelen bij noodsituaties. We vroegen hem **alle** luchtvaartmaatschappijen die vliegen op en vanaf Nederlandse luchthavens, te verplichten voor vertrek de veiligheidsinstructies ook in het Nederlands te geven. De heer Zeer vond dat overbodig, Engels was genoeg. Hij zei dat wanneer een taalgenoot in het verre buitenland van een vlucht met een buitenlandse maatschappij gebruik maakte, er ook niet in het Nederlands werd omgeroepen, daarom hoefde het in een vliegtuig dat vanuit bijvoorbeeld Schiphol het luchtvaartuim koos, ook niet. Het maakte hem niet uit of er zich slechts één Nederlandstalige in een vliegtuig bevond of dat de kist geheel met sprekers van onze taal gevuld was.

Het is hiermee volkomen duidelijk. De Nederlandse overheid geeft geen zier om onze taal en ook niet om onze veiligheid. Men moet maar genoegen nemen met Engels en degenen die die taal niet machtig zijn kunnen opvliegen (maar dan liever niet met Transavia)!

Het neurale netwerk

De volgende stap in computervertalen

In deze Nieuwsbrief hebben wij u met enige regelmaat op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het computervertalen. Computervertalen zal namelijk op den duur tot gevolg hebben dat een lingua franca als het Engels niet meer nodig is voor veel vormen van communicatie en daardoor ook de druk die het Engels op het Nederlands legt, zal verminderen. Het is niet logisch om jarenlang Engels te leren om in een vreemd land in gebroken Engels iets te vragen en in minstens zo gebroken Engels een antwoord te krijgen. In de toekomst zullen verkopers, professionele vertalers en andere mensen die regelmatig een vreemd land bezoeken, echt nog wel reden zien om een vreemde taal te leren. Maar voor wie het voorgaande niet geldt, is het leren van vreemde talen maar een tijdrovend noodzakelijk kwaad. Schooltijd die beter besteed kan worden aan het verwerven van vakkennis.

Voorwaarde is dat de computer goed genoeg kan vertalen. Vanaf de jaren '70 probeert men computers teksten te laten vertalen, Men ervoer evenwel dat dit lastiger was dan gedacht. De aanpak die men volgde, was de computer zinnen taalkundig laten ontleden en dan door middel van taalregels te laten vertalen. Kort gezegd: men probeerde zoveel mogelijk kennis van de taal in de computer te stoppen. Er zijn een aantal redenen waarom dit niet tot goede vertalingen leidt. De belangrijkste is dat verschillende dingen in verschillende talen op verschillende manieren gezegd worden. Het meest extreme is figuurlijk taalgebruik. Talen zijn ook nog eens vaker wel dan niet onregelmatig, wat tot gevolg heeft dat als je met taalregels probeert te vertalen, op iedere taalregel uitzonderingen zijn, op iedere uitzondering sub-uitzonderingen en op iedere sub-uitzondering weer sub-sub-uitzonderingen.

Van regels naar statistiek

Tot ongeveer 2005 maakten computervertaalssystemen vooral van regelgebaseerde vertalingen gebruik. Vanaf 2005 kwam een nieuwe manier van vertalen in opkomst: de statistische vertaling. De methode is radicaal maar zeer effectief: in plaats van taalkennis in de computer te stoppen, worden enorme hoeveelheden voorbeeldvertalingen in de computer gestopt. Op het moment dat een zin vertaald moet worden, gaat de computer op zoek naar zinsfragmenten die erop lijken. Een voorbeeldvertaling hoeft niet exact overeen te komen. Als slechts één woordje anders is, is de kans groot dat, door dat ene woordje te vervangen, de juiste vertaling gevonden wordt. Er worden dan eigenlijk altijd verscheidene mogelijkheden gevonden en door middel van wiskunde, meer in het bijzonder statistiek, wordt daaruit de meest kansrijke vertaling gezocht. Een nieuw concept, woordafstand, speelt daarbij een belangrijke rol. De meest kansrijke vertaling wordt uiteindelijk getoond. Omdat het internet het mogelijk maakte enorme hallen met computers aan te leggen waar mensen via een webstek contact mee kunnen maken, konden enorme verzamelingen voorbeeldteksten aangelegd worden. Statistische vertaling brengt vertalen terug tot iets waar computers goed in zijn: rekenen. Statistische vertaling zorgde voor een spectaculaire toename in de leesbaarheid van computervertalingen en doordat steeds meer voorbeelden verzameld kunnen worden en bij foute vertaling domweg een nieuw voorbeeld toegevoegd kan worden,

wordt statistische vertaling ieder jaar beter. Statistische vertaling heeft geen enkele moeite met andere zegswijzen en zelfs figuurlijk taalgebruik gaat haar goed af.

Niet "het ei van Columbus"

Niet dus

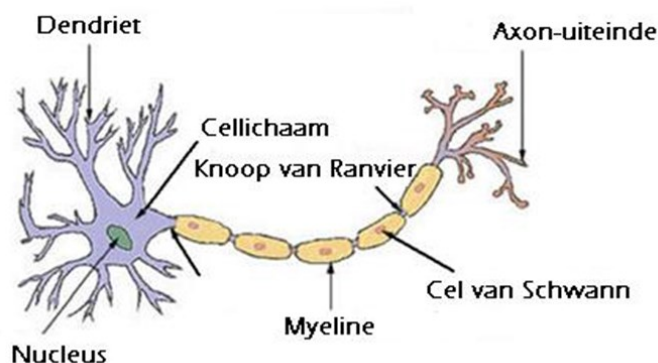
Maar statistische vertaling heeft ook enkele nadelen: Bijvoorbeeld omdat met zinsfragmenten gewerkt wordt, heeft statistische vertaling last van grammaticaconstructies waarbij de woorden van

die constructie op geruime afstand van elkaar in een zin staan. Het wederkerende werkwoord zoals we dat in het Nederlands kennen ging dan ook keer op keer de mist in. De computer blijft ook kreupel in grammatica, juist omdat met zinsfragmenten gewerkt wordt en de computer geen enkele grammaticale kennis heeft hoe zinsfragmenten gecombineerd moeten worden. Als gewoon achter elkaar zetten acceptabel is, dan gaat het goed, maar als dat niet zo is, dan kan je bijvoorbeeld verschillen tussen enkelvoud en meervoud krijgen. De vertaling wordt ieder jaar beter, maar perfectie is ver weg.

Kunstmatige intelligentie

Afgelopen juni echter, maakte de Amerikaanse firma Google bekend een nieuwe vertaalmethode in gebruik te hebben genomen: de neurale vertaalmethode. Deze vertaalmethode is gebaseert op concepten uit het informaticagebied der kunstmatige intelligentie. Nu moet u bij kunstmatige intelligentie niet te ver doordenken, er is geen sprake van een computer met een bewustzijn. Bij neurale netwerken wordt evenwel wel gekeken naar het concept van neuronen in de hersenen van een levend wezen. Een biologisch neuron heeft dendrieten waarop elektrische signalen aangeboden kunnen worden. Het neuron weegt elk van de signalen op de dendrieten en indien voldoende signaal aanwezig is, vuurt het neuron een elektrisch signaal af via zijn axon.

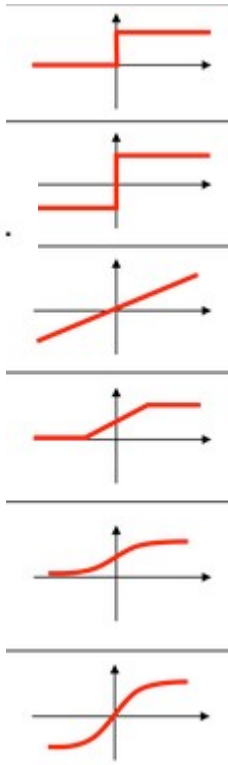
Structuur van een neuron

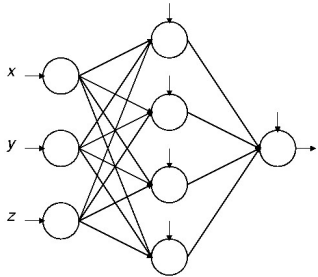
De gewichten die bepalen onder welke omstandigheden een neuron vuurt, passen zich aan door leerprocessen. Het concept van een neuron kan (vereenvoudigd) wiskundig gemodelleerd worden door:

$$p_j(t) = \sum_i o_i(t)w_{ij}.$$

... waarbij $o_i(t)$ de signaalsterkte op de dendrieten is en w_{ij} de gewichten. Meestal wordt het resultaat dan nog door een activatiefunctie gehaald, waarvan er hier rechts een aantal afgedrukt zijn. Afhankelijk van de specifieke toepassing presteert de ene activatiefunctie beter dan de andere. Dit is een eenvoudige wiskundige formule en een computer kan die doorrekenen. Het is dus heel eenvoudig om met een computer een vereenvoudigd biologisch neuron te simuleren. Dit gebeurt dan ook al sedert de jaren '70. Verscheidene neuronen kunnen met elkaar verbonden worden en dit wordt dan een kunstmatig neuraal netwerk genoemd, waarbij het woordje "kunstmatig" al snel wordt weggelaten.

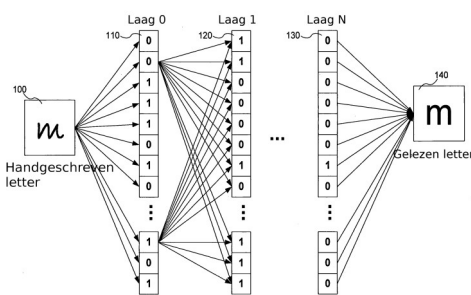

Bestaande toepassingen

Neurale netwerken zijn erg goed in het herkennen van patronen. Sinds de jaren '90 lezen de posteries bijvoorbeeld de postcodes op brieven door middel van een computer. Daardoor kunnen brieven sneller en betrouwbaarder besteld worden. Een van de meest

gebruikte topologieën van een neuraal netwerk is een perceptron. Een perceptron bestaat uit een aantal lagen neuronen, waarbij elk neuron met alle neuronen uit de volgende laag is verbonden: Wat de post doet voor het herkennen van handschriften is elke pixel van een afbeelding verbonden met een neuron in de eerste laag van een perceptron. De laatste laag van het perceptron geeft aan welke letter gevonden wordt. Na zo'n netwerk te trainen met voorbeelden kan de computer handschriften lezen.

Computers maken bij het lezen van postcodes tegenwoordig veel minder fouten dan mensen bij het ontcijferen van hanepoten op brieven. Sinds de jaren

'90 zijn computers veel en veel krachtiger geworden. Met als gevolg dat een computer nu niet alleen maar handschriften kan lezen, maar ook voorwerpen op foto's kan herkennen. Conceptueel is dit precies hetzelfde, alleen is het aantal lagen en het aantal neuronen per laag sterk

opgevoerd en zijn er enorme pakhuisen met voorbeeldfoto's nodig voor het leerproces.

Neurale netwerken voor vertalingen

De vertaalbedrijven gebruiken de techniek voor het vertalen van teksten. Hoe ze dat precies doen is het geheim van de kok en ze vertellen het niet precies. Uit de informatie die beschikbaar is, blijkt dat de brontekst eerst door een perceptron in lettergrepen wordt omgezet. Voor regelmatige talen als het Nederlands lukt dat best redelijk met een traditioneel programma, echter met een neuraal netwerk kan de computer beter uitzonderingen aanleren, wat voor het Nederlands enig, maar voor onregelmatige talen veel voordeel heeft. Daarna wordt de brontekst op lettergreepbasis ingevoerd in één of meer vertaalperceptrons en worden vervolgens de vertaalde lettergrepen weer in woorden omgezet. De neurale vertaaltechniek heeft tot gevolg dat computers opeens mooie, lange volzinnen kunnen gebruiken bij het vertalen, waarbij vertalingen zeer goed leesbaar zijn. Google zet de neurale vertaalmethode nog niet in voor alle vertalingen, maar voor vertalingen van of naar het Nederlands, van of naar een tiental andere talen geldt dat wel. Ondanks de spectaculaire vooruitgang die Google heeft geboekt, hebben ze inmiddels niet langer het beste computervertaalsysteem. Uit het niets lanceerde het Duitse bedrijf DeepL deze zomer een nieuw computervertaalsysteem. Ook dit systeem maakt van neurale netwerken gebruik. DeepL loopt in functionaliteit sterk achter bij Google: Het kan enkel overweg met Duits, Engels, Italiaans, Nederlands, Pools en Spaans. Waar Google ook documenten en webstekken kan vertalen, kan DeepL enkel losse teksten vertalen. Waar Google op uw mobiele telefoon uw eigen stem kan vertalen en weer uit laten spreken, kan DeepL dat niet. En voor teksten die op foto's staan hoeft u bij DeepL al helemaal niet aan te komen. Maar wat DeepL wel kan, doet het spectaculair goed. Voor een

Origineel:	Vertaling Google:	Vertaling DeepL:
Sale, nel 2016 , la spesa media di gestione di un conto corrente bancario, che è cresciuta di circa 1,1 euro rispetto all'anno precedente, attestandosi a 77,6 euro dai 76,5 euro dell'anno precedente. È quanto si legge nell'indagine annuale sui costi dei conti correnti delle famiglie della Banca d'Italia. L'aumento è conseguenza dei maggiori canoni per le carte di credito e di debito e dalle maggiori commissioni pagate per le operazioni effettuate. Per la prima volta la rilevazione della Banca d'Italia ha incluso i conti online: il loro costo è «significativamente meno oneroso» scrive la Banca d'Italia: 14,7 euro. Infine l'operatività media dei conti è lievemente diminuita da 144 a 143 operazioni.	In 2016 stegen de gemiddelde beheersuitgaven van een bankrekening, met een stijging van ongeveer 1,1 euro ten opzichte van het voorgaande jaar, tot 77,6 euro tegenover 76,5 euro in het voorgaande jaar. Dit staat in de jaarlijkse enquête over de rekeningen-courant van de huishoudens van Banca d'Italia. De stijging is te wijten aan de hogere kosten voor creditcards en betaalpassen en de hogere commissies die voor transacties zijn betaald. Voor het eerst bevatte de enquête van de Bank of Italy online-rekeningen: hun kosten zijn "aanzienlijk minder belastend", schrijft de Bank of Italy: EUR 14,7. Ten slotte is het gemiddelde aantal rekeningen licht gedaald van 144 naar 143 transacties.	In 2016 stegen de gemiddelde kosten voor het beheer van een lopende bankrekening met ongeveer 1,1 euro ten opzichte van het voorgaande jaar en bedroegen ze 77,6 euro tegenover 76,5 euro vorig jaar. Dit wordt weerspiegeld in de jaarlijkse enquête van de Nationale Bank van Italië over de kosten van lopende rekeningen van huishoudens. De stijging is het gevolg van hogere tarieven voor credit- en debetkaarten en hogere provisies voor transacties. Het onderzoek van de Nationale Bank van Italië omvatte voor het eerst ook online-rekeningen: hun kosten zijn "beduidend minder kostbaar", schrijft de Italiaanse Bank: 14,7 euro. Ten slotte zijn de gemiddelde verrichtingen van de rekeningen licht gedaald van 144 tot 143 transacties.

vergelijking hebben we een zinnetje uit de Italiaanse krant Corriere della Sera laten vertalen:

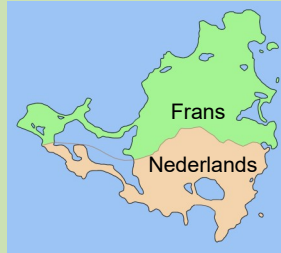
U ziet dat beide vertaalmachines inmiddels heel nette Nederlandse zinnen weten op te schrijven: van veel grote vertaalfouten is geen sprake meer. DeepL is echter aanzienlijk scherper op de nuances: een aantal fouten die Google toch maakt, Google meldt bijvoorbeeld dat het aantal rekeningen daalt, maar DeepL niet. Het heeft door dat het om het aantal transacties per rekening gaat. De vertalingen van DeepL zijn zo goed, dat we ons moeten afvragen of het punt dat de computer de menselijke vertaler overtreft niet bereikt is. Natuurlijk kan een kundige menselijke vertaler DeepL nog steeds eenvoudig aftroeven: ik zou in de laatste zin bijvoorbeeld twee keer hetzelfde woord gebruikt hebben. Eerst "verrichting", daarna "transactie" is een beetje vreemd. Maar het is ook niet echt fout wat er staat. Wat als we het vergelijken met iemand die een vreemde taal slechts op middelbareschoolniveau beheerst? Ik denk dat DeepL menig scholier inmiddels zal aftroeven. Indien u helemaal geen Italiaans kent, is DeepL u zeker de baas. Door DeepL te gebruiken kan u een aantal vreemde talen begrijpen, zonder dat u daar ooit een les in gevolgd heeft. Dat is de toekomst. DeepL is een Duits bedrijf. Dat betekent dat men het goed overweg kan met de Duitse taal. Omdat de handelsrelaties tussen Nederland en Duitsland sterk zijn, heeft dat direct voordelen. Maar het heeft ook voordelen als het gaat om de vraag hoe goed DeepL met de Nederlandse taal overweg kan, want Nederlands en Duits hebben taalkundig het nodige gemeen. Niet dat we ook maar iets te klagen hebben over de aandacht die Google aan het Nederlands geeft, maar de vooruitzichten dat het Nederlands bij DeepL ook prominent verzorgd zal worden, zijn goed. Overweegt u vreemde talen te gaan leren? Denk er eens goed over na. Computers zullen de komende jaren nog beter worden in vertalen. Menselijke vertalers blijven altijd nodig, de kans is echter groot dat er de komende jaren de nodige vertalers ontslagen zullen worden.

Klagen helpt (bij de NS)

Ons Zeeuwse kaderlid, Simon Smits, heeft zich vorig jaar beklagd bij de directie van de Nederlandse Spoorwegen over de achterstelling van het Nederlands bij de aanduidingen van de stilte-afdelingen van de sneltreinen. Er stond eerst het Franse en Engelse woord "SILENCE" en daarna pas het Nederlandse woord "STILTE". We hebben daarvan verslag gedaan in onze Nieuwsbrief. Velen bleken het met Simon Smits eens te zijn en hebben zich op hun beurt ook tot de leiding van de NS gewend, met het verzoek aan deze achterstelling een eind te maken. Dat heeft geholpen. Bij de jongste opknopbeurt van de betreffende treinen (de IC-dubbeldekkers) is aan de buitenkant van de rijtuigen het woord "STILTE" in grote letters aangebracht en de Frans/Engelse vertaling daarvan "silence" in kleine letters. Een mooie verbetering, Simon Smits is er stil van!

Sint-Maarten

Het West-Indische Sint-Maarten werd half september geteisterd door de orkaan Irma. Het scheelde niet veel of het hele eiland was weggewaaid. Door het natuurgeweld kwamen op het Nederlandse deel vier mensen om en liepen velen verwondingen op. Daarnaast was

de materiële schade onbeschrijflijk. Bijna geen huis stond meer overeind en veel aangemeerde schepen waren uit het water getild en tussen de verwoeste gebouwen gesmakt. Sommige bevonden zich zelfs op grote afstand van de kust, in het binnenland. De wegen waren onbegaanbaar geworden en de electriciteitsdraden waren volledig vernield. Ook de waterleiding was buiten gebruik geraakt en de riolering liep over. Tot overmaat van ramp braken er plunderingen uit, waarbij alles wat los en het weinige dat nog vast zat, werd gestolen. Het einde der tijden leek aangebroken en menige Sint-Maartenaar was de wanhoop voorbij. Na het nodige gedoe met het plaatselijk bestuur, dat weinig zag in opgelegde maatregelen tegen de op het eiland welig tierende corruptie en de falende grensbewaking, koos de eilandraad toch eieren voor zijn geld en stemde het hoofd van het bestuur weg, om zodoende ruimte te scheppen voor de komst van grootschalige hulp uit het Europese deel van het Koninkrijk.

Nadat het bestuurshoofd na lang talmen gedwongen ontslag had genomen, besloot de koninkrijksregering ruim in de buidel te tasten en maakte een bedrag van maar liefst 550.000.000 euro vrij om de schade op Sint-Maarten te herstellen. Het is een reusachtige som geld, maar met minder kan de economie van het eiland niet meer op gang komen en daarom lijkt het een verstandig besluit om dit bedrag voor de wederopbouw uit te trekken. Het is echter wel te hopen dat de bevolking van het eiland, die in het verleden meer dan eens een zeer negatieve houding heeft ingenomen tegenover de Nederlandse taal en van Nederlandse bezoekers verwacht (soms eist) dat zij Engels met haar spreken, beseft dat zij deze gulle giften zal ontvangen van Nederlandstalige mensen. Een positievere houding tegenover onze taal zou daarom zeer op haar plaats zijn. Om zo'n houding te bevorderen zou het helpen wanneer de uit Den Haag aangereisde ministers, Kamerleden en ambtenaren en niet te vergeten de leden van de koninklijke familie op Sint-Maarten voortaan consequent gebruik zouden maken van de eerste rijkstaal, het Nederlands!

Grensovergang op Sint-Maarten

Terugblik op vaststelling taalgrens

Naar aanleiding van het artikel in de vorige Nieuwsbrief over de taaltoestand in de Henegouwse Faciliteitengemeente Komen-Waasten, heeft onze verantwoordelijke voor West-Vlaanderen, **Frank Masschelein**, de verschuivingen van Wallonië naar Vlaanderen en omgekeerd, in 1962 bij de vaststelling van de taalgrens in België voor onze lezers op een rijtje gezet. Hieronder zijn uiteenzetting:

Toen na de Tweede Wereldoorlog de tienjaarlijkse talentellingen werden afgeschaft (de laatste is gehouden toen de repressie tegen de Nederlandstaligen nog volop woedde en gebleken was, dat die tellingen vervalst werden), besloot men de taalgrens eens en voorgoed vast te leggen. Inmiddels weten we wat de Franstaligen hieronder verstonen.

Ziehier: Komen met fusiegemeenten en Moeskroen (toen behorend tot West-Vlaanderen) werden naar Henegouwen overgeheveld. Terloops gezegd: de voetbalploegen van die gemeenten spelen na 60 jaar nog altijd in West-Vlaanderen. Vloesberg (toen Oost-Vlaanderen) werd naar Henegouwen overgeheveld. Vloesberg ligt tussen het Oost-Vlaamse Ronse en het Henegouwse Lessines. Everbeek (toen Henegouwen) werd naar Oost-Vlaanderen overgeheveld. Everbeek ligt in de buurt van het Oost-Vlaamse Geraardsbergen.

De Oost-Vlaamse gemeenten Orroir – Amengijs en Rozenaken (rond de Kluisberg in de buurt van Ronse) – werden overgeheveld naar Henegouwen. Deze gemeenten heten nu Orroir – Amougies en Russignies en vormen de fusiegemeente Mont de l'Enclus (Frans voor Kluisberg). Deze gemeenten bevinden zich aan de zuidkant van de Kluisberg. Edingen – in het Frans Enghien – werd naar Henegouwen overgeheveld (behoorde voorheen tot de inmiddels gesplitste unitaire provincie Brabant). In zes gemeenten rond Brussel werden faciliteiten voor de Franstaligen ingevoerd: Wezembeek-Oppem, Linkebeek, Kraainem, Wemmel, Drogenbos en Sint-Genesius-Rode. Een vijftal gemeenten uit het arrondissement Leuven werden naar het arrondissement Waver overgeheveld, waaronder het sterk verfranse Zittert-Lummen (Zétrud Lumay) en Hélécine.

Het huidige Landen (Vlaams Brabant) omvat enkele gemeenten die toen tot het Luikse arrondissement Borgworm (Waremmes) behoorden. Zij werden naar Brabant overgeheveld. Het betrof de gemeenten: Attenhoven, Eliksem, Laar, Neerlanden, Neerwinden, Overwinden, Rumsdorp, Waasmont, Walshoutem, Wange en Wezeren. Het gekke hiervan was dat deze gemeenten duidelijk op Limburg georiënteerd waren (en zijn), doch de socialisten wilden niet dat deze gemeenten naar Limburg gingen omdat Limburg toentertijd een christendemocratisch bastion was(?).

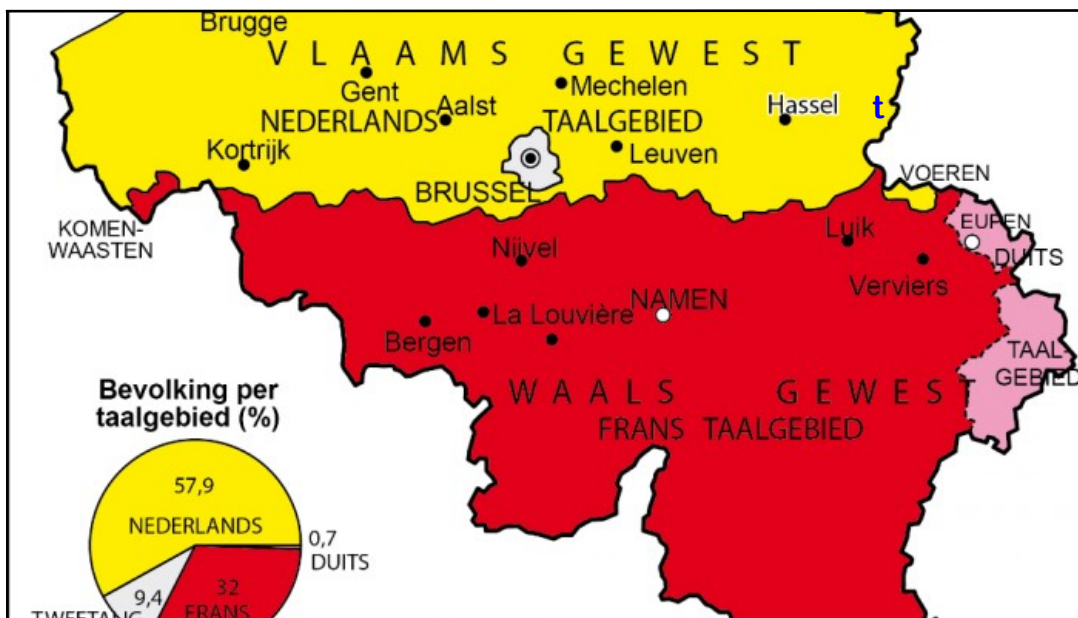
Het Limburgse Oerle en onder meer Wouteringen werden naar Luik overgeheveld. (Oerle is nu Oreye, Wouteringen is nu Otrange. Verder in Limburg werden de zes Voerdorpen Moelingen, 's Gravenvoeren, Sint Martens Voeren, Sint Pieters Voeren, Teuven en Remersdaal naar Limburg overgeheveld. Waarom? Omdat de Waalse socialisten veel liever hadden dat de Voerdorpen naar Limburg gingen omdat ze op die manier de meerderheid hadden in de provincieraad in Luik. (Ce n'était que des votes catholiques – het zijn enkel katholieke stemmen). Terloops gezegd: in de Voerstreek was voor de overheveling van Luik naar Limburg geen Franstalig onderwijs en de taal in de kerk was van oudsher Nederlands. Tot en met de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 werd Voeren geregeerd door een zogenaamde Luiksgezinde partij (Retour à Liège – Terugkeer naar Luik.) doch sinds 2000 regeert Voerbelangen en wordt de gemeente ordentelijk bestuurd).

Maar: in de Jekervallei (tussen Tongeren en het Luikse Wezet (Visé), aan de Nederlandse grens met Maasricht, werden zes gemeenten uit Limburg: Glaaien (Glons), Rukkelingen aan de Jeker (Roclenge sur Geer), Bitsingen (Bassenge), Eben/Emael, Wonck, Ternaaien (Lanaye), en Kleine Ternaaien (Petit Lanaye)) naar Luik overgeheveld.

En in het westen van Limburg werd de gemeente Korsworm naar Luik overgeheveld (heet nu Corswarem). Dit is, meen ik, een ruime samenvatting van wat er in 1962 gebeurde. In veel van die gemeenten

zijn nu faciliteiten ingevoerd. Dit is een tegemoetkoming aan de anderstalige minderheid (hetzij Nederlands, hetzij Franstalig), naargelang het gewest waarin ze wonen.

Indien er bij de lezers van deze Nieuwsbrief nog vragen zijn over de taalgrens, ben ik graag bereid die te beantwoorden. Ten slotte raad ik de lezers van de Nieuwsbrief vooral aan, de Voerstreek te bezoeken. Daar heb je het hoogste punt van Vlaanderen (287 meter). Ze is effenaf prachtig.

Kamerlid Bosma waarschuwt tegen verengelsing

Tijdens een bijeenkomst van de Tweede Kamercommissie voor Cultuur op 13 november jl. heeft het commissielid Martin Bosma (PVV) gewaarschuwd dat de Nederlandse taal in Nederland teloor zal gaan als de verengelsing van het hoger onderwijs geen halt wordt toegeroepen. Hij voorzag dat anders het voortgezet onderwijs ook de verkeerde Engelstalige weg in zal slaan en vervolgens het basisonderwijs. Het Kamerlid klaagde er verder over dat het in Amsterdam dikwijls niet meer mogelijk is om in winkels en uitgaansgelegenheden van de Nederlandse taal gebruik te maken en dat daarmee de Nederlandse hoofdstad op weg is een Engelstalige stad te worden. Hij vergeleek deze ontwikkeling met de verfransing van Brussel, waardoor het Nederlands in de Vlaamse hoofdstad voor een belangrijk deel is verdrongen.

Erepenning Marnixring 2017

De erepenning van de Marnixring is dit jaar uitgereikt aan de heer Luc Devoldere. De uitreiking vond plaats op 21 oktober in de Minardschouwburg te Gent. De gelauwerde, die oude talen heeft gestudeerd en bovendien wijsgeer is, ontving de penning voor zijn inzet voor de Nederlandse taal en cultuur, niet in de laatste plaats als voorzitter van de Stichting Ons Erfdeel. Het bestuur van de Stichting Taalverdediging, dat de erepenning in 2010 mocht ontvangen, wenst de heer Devoldere veel geluk met deze vooraanstaande prijs.

Onderwijs faciliteitengemeenten

Op vraag van het Vlaams Parlementslid Chris Janssens (VB) heeft Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) meegedeeld, dat in het schooljaar 2017/2018 het aantal leerlingen dat in de Vlaamse gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen in het Nederlands school gaat 12.101 bedraagt (daling van 29 ten opzichte van het jaar ervoor) en in het Frans 3.107 (daling van 109 ten opzichte van het jaar ervoor). Er is dus een lichte verbetering opgetreden in de verhouding tussen het aantal Nederlandstalige en Franstalige leerlingen in deze gemeenten.

Stadsdeel verhindert inburgering

In het Amsterdamse stadsdeel Zuid-Oost wonen veel personen die afkomstig zijn uit landen waar het Engels de gebruikstaal of een van de gebruikstalen is. Met dat gebruiken van het Engels zijn zij na vestiging in Amsterdam gewoon doorgeslagen. Nu dienen inwijkelingen in Nederland in te burgeren, dat staat in de wet. Omdat veel Nederlanders enigszins Engels spreken en zeer bereid zijn deze taalkennis ten toon te spreiden, zien veel nieuwkomers vaak af van het leren van Nederlands. Nu zou het de taak van de plaatselijke overheid moeten zijn om toe te zien dat die plicht tot inburgeren wordt nageleefd. Daarvan is in Zuid-Oost (in de volksmond de Bijlmer geheten) echter geen sprake. Integendeel zelfs. Men praat deze lieden juist naar de mond. Zo werd er onlangs een voorlichtingsbijeenkomst door het stadsdeelbestuur belegd, waarbij de bevolking in het Engels uitgenodigd werd daar aanwezig te zijn. Onze actieve taalverdedigster Astrid Roijen, die in Amsterdam Zuid-Oost woont, heeft hier krachtig tegen geprotesteerd! Woont u in een andere Nederlandse gemeente en voert het bestuur een vergelijkbaar (wan)beleid, meldt u dit dan aan de redactie als u kunt.

“De Amsterdamse Poort”

Astrid Roijen heeft nog meer Engelstalige ellende in haar Zuidoost-Amsterdamse leefomgeving aangezien. Dat was in het winkelcentrum “De Amsterdamse Poort”, dat gerenoveerd wordt. De Engelse termen vliegen je daar om de oren, bijvoorbeeld:

- *fun & family
- *upgrading
- *mix aan leisure ...
- *look & feel

Astrid Roijen heeft hierover een bericht geplaatst op de “Facebook”-pagina van “De Amsterdamse Poort” en gemeld dat zij van mening is dat deze aankondigingen in het Nederlands, onze voertaal, gemeld moeten worden. *“Iedereen hoort hier Nederlands te kunnen lezen, schrijven en spreken.”*

Uitreiking LOF-prijs 2016

Door: Paul van Velthoven

In gebouw Stempels, de vroegere hoofdzetel van de gerenommeerde drukkersfirma Johan Enschede in Haarlem, had op donderdag 15 juni 2017 onder auspiciën van de Stichting Nederlands en het Ampzing Genootschap de feestelijke uitreiking plaats van de LOF-prijs der Nederlandse taal voor het jaar 2016 aan de Commissie Nederlandse Namen van de Nederlandse en Vlaamse verenigingen van mycologen (paddenstoelkundigen). De commissie, bestaande uit Thom Kuyper en Anneke van der Putte uit Nederland, Roosmarijn Steeman en Jorinde Nuytink uit Vlaanderen, heeft de Nederlandse taal verrijkt met de namen van 510 in de laatste jaren in Nederland en Vlaanderen ontdekte soorten paddenstoelen. Ze werden door de commissie geïllustreerd, van de in het vakgebied gebruikelijke Latijnse namen voorzien, maar ook bedacht met originele en liefdevolle Nederlandse namen. Dit was voor de jury van de Stichting Nederlands aanleiding hen ditmaal de prijs toe te kennen die

jaarlijks wordt uitgereikt. De jury liet in haar rapport weten dat de manier waarop en de kennelijke vreugde waarmee dit is gedaan, getuigt van de levenskracht van de Nederlandse wetenschappelijke terminologie. Alle 510 nieuwe namen zijn door de Stichting Nederlands in een fraaie geïllustreerde brochure afgedrukt, die aan alle aanwezigen op de bijeenkomst werd overhandigd.

De bijeenkomst werd op aangename wijze geleid door de Haarlemse cabaretière en schrijfster Mylou Frencen. Voordat tot de prijsuitreiking werd overgegaan, gaf zij aan de leden van het Haarlemse Ampzing Genootschap de gelegenheid een muzikaal welkom ten gehore te brengen. Met enkele krachtige Hollandse teksten als 'ik fröbel maar wat aan' en 'het liedje is klaar' zetten zij de toon en deden zij de naamgever van hun gezelschap, een Haarlemse dominee en dichter uit de Gouden Eeuw die voor de moedertaal opkwam, alle eer aan. Joost Mulder, die de banjo bespeelde, de leider van het muzikale kwartet, gaf vervolgens een korte uiteenzetting over Haarlem als literaire stad. De namen kwamen voorbij van Lodewijk van Deysel, Willem Bilderdijk, Frederik van Eeden, Nop Maas, Lennard en Astrid Nijgh, Louis Ferron en niet te vergeten Harry Mulisch. Zo veel, dat voor talige monumenten als Dirck Volkertszoon Coornhert, Nicolaas Beets en Godfried Bomans de tijd ontbrak. Simon Stevin uit Brugge, uomo universale, vooral bekend als vestingbouwer van prins Maurits en 'vader' van de Nederlandse wetenschappelijke terminologie, is ook enige tijd in Haarlem actief geweest. Joost Mulder dreef ten slotte de spot met teksten waarin onkundig en alternatief Engels was verwerkt.

Vervolgens kreeg Jan Roukens het woord, de organisator van de Haarlemse bijeenkomst en de voorzitter van de Stichting Nederlands. Hij vertelde dat hij als Nederbelg al vijfendertig jaar in Brussel woont, waar hij werkzaam was bij de Europese Commissie. Jan werd geboren in Nederlands Indië. Hij groeide tweetalig op, Nederlands en Maleis. Nederlands voor de omgang met Nederlanders, Maleis voor de omgang met Indonesiërs. Op school was de opdracht het Nederlands goed te beheersen, beter dan de bewoners van het mythische taalwalhalla Haarlem. Perfect Nederlands gaf immers toegang tot een beter leven, zelfs tot studie aan een verre, Nederlandse universiteit. (Het Maleis had ook een grote toekomst: op die basis en tienduizend aan de Maleise klanken aangepaste Nederlandse leenwoorden, werd de Indonesische standaardtaal ontwikkeld. Bij de onafhankelijkheid van Indonesië werd die taal ingevoerd als bestuurs- en onderwijstaal).

Voor en na zijn pensionering hield hij zich bezig met Europees en Nederlands taalbeleid. Midden jaren '90, in Europese dienst, maakte hij de rampzalige manoeuvres mee van onderwijsminister Ritzen voor het Engels als voertaal van de Nederlandse universiteiten. In reactie, én tegen het toen mono-culturele internet, ontwikkelde hij een Europees antwoord: de veeltalige informatiemaatschappij waarin elke burger in de taal naar keuze zou kunnen leven en werken. Desondanks, en ondanks het unieke Taalunieverdrag, is het Nederlands in Nederland en steeds meer in Vlaanderen op een aantal terreinen verdrongen. In het hoger onderwijs

woekert de erfenis van Ritzen, en is het Nederlands vaak de verboden taal.

De Stichting Nederlands keert zich volledig tegen deze gang van zaken. De Nederlandse cultuurtaal zal haar plaats behouden naast andere cultuurtalen.

De vliegenzwam

Vervolgens licht Roukens een tip van de sluier op over de LOF- en SOF-verkiezingen, en dankt degenen die ervoor zorgen dat elk jaar de LOF feestelijk gevierd wordt. Elke maand beslist sinds 2004 een schrijfgroep of jury van dertig personen, gecoördineerd door bestuurslid Arno Schrauwers, een LOF- en een SOF-van-de-maand voor. De eerste gaat naar een persoon of organisatie die krachtig heeft bijgedragen aan het levende Nederlands, de tweede naar degenen die de neergang van de taal hebben bevorderd. De jaarlijkse LOF-prijs wordt via een openbare procedure gekozen uit de twaalf in het voorgaande jaar toegewezen maandelijkse prijzen. Dit jaar dus aan de taalcommissie van de Nederlandse en Vlaamse mycologen, die hebben getoond op voorbeeldige wijze wetenschappelijke kennis en taal met elkaar te verbinden. Ook dit jaar is de SOF-prijs toegewezen. Die ging naar het kabinet-Rutte II, dat in 2016 de communicatie van het voorzitterschap van de Europese Unie geheel in het Engels afhandelde, tegen de geest en de mores van de Europese Unie in. De SOF-prijs wordt uitgereikt als de kandidaat daarvoor beschikbaar is, maar de Stichting stelt er prijs op dat bij de uitreiking van de LOF-prijzen vreugde en dankbaarheid de toon zetten. Een steeds langere rij bekende en minder bekende maar niet minder dappere Vlamingen en Nederlanders ontvingen de LOF-prijs eerder: de essayist Thomas von der Dunk, de cabaretier Herman Finkers, de journalist Henk Hofland, de nieuwslezeres Martine Tanghe, de wetenschapper Filip De Vos, en anderen.

Nog moesten de bekroonde laureaten wachten op hun prijs. De em. hoogleraar Lexicologie en dichter Willy Martin sprak de lofrede uit. De rechtvaardiging voor de toekenning van de LOF-prijs vatte Willy Martin samen in vijf punten: (1) de vier mycologen hebben laten zien dat het Nederlands als wetenschapstaal springlevend is, (2) de samenwerking tussen Nederlanders en Vlamingen bleek vruchtbaar en leidde tot harmonisering, (3) de taal is van iedereen, (4) de wetenschap kan niet zonder de moedertaal, en (5) weer is bewezen dat er meer is dan wetenschap en poëzie met elkaar bindt dan scheidt. Ten slotte las Willy een gedicht voor van de

Waalse dichter Maurice Carême, Les Coulemelles of De Parasolzwammen (paddenstoel met een 'hoed' tot wel 25 cm diameter, licht geelbruin tot grijsbruin, met donkerbruine, grove schubben, op een steel tot wel 30 cm lang), dat hij voor deze gelegenheid voorzag van een eigen natuurgevoelige vertaling. Hier volgen de eerste vier regels van de vertaling, die volledig wordt opgenomen in het nog te verschijnen huldeboek:

*"Ik zag in 't donker bos hun grote hoeden blinken.
Het leek of zij die plekken hadden uitverkoren
Waar 't licht tussen de sparren door naar binnen drong,
En zij hun ranke nekken nog hoger konden strekken."*

Daarna was het moment van de prijsuitreiking zelf aangebroken. De Haarlemse loco-burgemeester en wethouder Cora-Yfke Sikkema overhandigde onder applaus van de aanwezigen voor elk van de commissieleden een fraaie tas, rijkelijk van afbeeldingen van paddenstoelen voorzien, en speciaal vervaardigd door Nieuwe Gracht Producties in Haarlem. Voor alle andere aanwezigen waren er kaarten met daarop dezelfde variatie aan paddenstoelen als op de tassen. Thom Kuyper sprak vervolgens het dankwoord uit namens de bekroonde commissie. Hij wees erop dat de creativiteit van de commissie nog lang niet is uitgeput. Niet verwonderlijk was dat hij zich beschouwde als een taalliefhebber en natuurliefhebber. Hij constateerde een klein vergrijp tegen de Nederlandse taal, namelijk dat het woord 'paddenstoel' fout zou zijn gespeld (noot van de redactie: volgens Van Dale mag het zowel met als zonder de zogenaamde tussen-n).

Na een pauze waarin de aanwezigen een drankje konden nemen, was het woord opnieuw aan Jan Roukens. Dit tweede deel van de bijeenkomst, een forumgesprek onder het motto Werelderfgoed in perspectief, werd benut om initiatieven voor toekomstprojecten te inventariseren van een aantal middenveld-organisaties, passend binnen het ruime kader van door de Stichting Nederlands geformuleerde doelstellingen: het behoud en de bevordering van de bloei van het Nederlands in de ruimste zin van het woord.

De uitreiking

Het forum

Aan het forum namen deel: Joost Mulder (Ampzing Genootschap), Vincent Wintermans (UNESCO Commissie NL), Els Ruijsendaal (BeNeLux Universitair Centrum), Jos Verleysen (Marnix Internationale Service Club), Willy Martin (Vereniging voor Nederlandstalige Terminologie), Cor Heeres (Stichting Taalverdediging), Steven Vergauwen (VVB Landstaal), Thom Kuiper (Nederlandse Mycologische Vereniging) en Jan Roukens (Stichting Nederlands).

Vincent Wintermans nam als vertegenwoordiger van de UNESCO Commissie Nederland in het forum een bijzondere plaats in. De UNESCO is geen middenveldorganisatie maar neemt als VN-organisatie onder meer initiatieven tot behoud van materieel en immaterieel erfgoed.

Els Ruijsendaal, werkzaam voor het BeNeLux-Universitair Centrum, herinnerde aan haar pleidooi van een decennium geleden voor het opnemen van het Nederlands in de Nederlandse grondwet.

Jan Verleysen sprak als voorzitter van de Marnix Internationale Service Club. Marnix telt 1400 leden en zestig verschillende afdelingen (ringen), in Vlaanderen, Nederland en Zuid-Afrika. De Marnix Club staat ten dienste van de Nederlandse taal- en cultuurgemeenschap, en steunt deze bijeenkomst in Haarlem. De vele Marnixringen nemen talloze initiatieven op het gebied van taal, cultuur, sociale samenhang en onderwijs, 'dicht bij de mensen'. Recentelijk is het initiatief genomen om een substantiële bijdrage te leveren aan de instandhouding van het Afrikaans in Zuid-Afrika.

Willy Martin is voorzitter van de Vereniging voor Nederlandstalige Terminologie. De organisatie is niet zozeer gericht op zuiverheid van taal maar, zoals de naam aangeeft, op de ontwikkeling en beschikbaarstelling van terminologie in het Nederlands.

Steven Vergauwen vertegenwoordigde het project Nederlands Landstaal van de Vlaamse VolksBeweging (VVB). De VVB werd in 1956 opgericht om van België een federale staat te maken. Deze is nu een feit. Nu toont zij zich bezorgd over de taalontwikkelingen. De VVB heeft een werkgroep die zich intens bezighoudt met het Nederlands in Vlaanderen en in het verlengde daarvan in Nederland. De VVB hecht buitengewoon veel waarde aan de bevordering van de eenheid van taal tussen Noord en Zuid.

Cor Heeres sprak namens de Stichting Taalverdediging. De stichting voert sinds jaar en dag, dat is al meer dan 15 jaar, oppositie tegen het oprukkend Engels in het hoger onderwijs en in het bedrijfsleven. De stichting wil vooral de bewustwording bij het grote publiek over wat er gaande is vergroten.

Joost Mulder, voorzitter van het Ampzing Genootschap, verpakt zijn boodschappen ter ondersteuning van het Nederlands het liefst op een artistieke en humoristische manier.

Thom Kuiper, voorzitter van de Commissie Nederlandse Namen van de Nederlandse en Vlaamse Mycologische Verenigingen, bevestigde dat het tot nu toe gevoerde beleid zal worden voortgezet, om voor alle in de toekomst

te ontdekken paddenstoelen zinvolle Nederlandse namen te bedenken.

Jan Roukens wees op het belang van een nieuwe generatie taaltechnologische producten, die veel beter presenteren dan de voorlopers 10-20 jaar geleden. Volgens de Nederlandse Taalunie staat Nederlands nu op de 12e plaats wat gebruiksfrequentie betreft. Niet slecht, dankzij een vroege start van Nederlandstalige gebruikers van het internet. Om digitale Nederlandse teksten te lezen, moeten gebruikers Nederlands kennen, of kunnen vertalen. Omgekeerd moeten documenten in niet gekende talen, voor Nederlandstaligen vertaald worden. Op het internet is machinaal vertalen dan de enige realistische oplossing.

Mededelingen Stichting Nederlands

Voortgaande verengelsing in Nederland en in Vlaanderen

In 2017 is de verengelsing van de samenleving verder doorgedrongen in Nederland en Vlaanderen. Als een olievlek breidt zij uit, geen maatschappelijk domein is gevrijwaard. Steeds meer mensen maken zich zorgen of klagen over verloederling. Daarom werpen ook steeds meer organisaties in het middenveld zich op als wachters voor het behoud van het Nederlands als cultuurtaal. Maar zij krijgen voorlopig geen greep op de ontwikkelingen, noch gehoor bij de Vlaamse en al helemaal niet bij de Nederlandse overheden.

Deze omstandigheden dwingen de Stichting Nederlands zich blijvend te beraden over haar bestaansreden, en de te volgen methodiek. Het bestuur zal in de loop van 2018 een plan ontwikkelen, waarvan één element zal zijn: de samenwerking met andere organisaties die doelen nastreven die met die van de Stichting Nederlands overeenstemmen.

Samenwerking met andere organisaties

De Stichting heeft voor een aantal evenementen inhoudelijk nauw samengewerkt met de Vereniging voor Nederlandstalige Terminologie en wil die band graag behouden. Een dergelijke samenwerking met de auteursredacteurs van het boek *Op-en-Top Nederlands* heeft eveneens vruchten afgeworpen. Met het Ampzing Genootschap bestaat ook al vele jaren een band, wat betreft de artistieke opluistering van de LOF- en SOF-prijzen uitreikingen. In 2017 werd de samenwerking uitgebreid naar de organisatorische kant van deze prijsuitreikingen. Met de Stichting Taalverdediging wordt de samenwerking op publicitair terrein onderzocht. Taalverdediging geeft een uitstekende Nieuwsbrief uit, die inhoudelijk spoort met de opvattingen van de Stichting Nederlands. Het lijkt daarom voor de hand liggend om deze Nieuwsbrief ook te verspreiden onder de begunstigers van de Stichting Nederlands. Bovendien heeft Taalverdediging haar Nieuwsbrief opengesteld voor de publicatie van deze mededelingen.

Paul Merz (SIRE) strijdt met ons mee!

Op 30 augustus 1967 werd de Stichting Idieële Recalame (SIRE) opgericht. Het doel van de gemeenschappelijke communicatiebranche, die SIRE belangeloos draagt, was en is met het voeren van campagnes mensen wakker te schudden, hen aan te zetten tot nadenken, lastige zaken bespreekbaar te maken, het debat aanjagen en mensen in beweging te brengen in aangelegenheden die weinig aandacht krijgen, maar die wel verdienen.

Een van de belangrijkste initiatiefnemers tot de oprichting van SIRE was de Amsterdamse communicatiedeskundige Paul Merz. Hij heeft in de loop der jaren talloze campagnes voorbereid, begeleid en tot een goed einde gebracht. Om enkele spraakmakende voorbeelden te noemen: het euvel van overgewicht bij jongeren, de gevaren bij het ondeskundig afsteken van vuurwerk, het wijzen op de verantwoordelijkheid van een ieder ten opzichte van de maatschappij, de aansporing om hulpverleners niet lastig te vallen en een actie om begrip te kweken voor mensen die lijden aan ziektes die moeilijk bespreekbaar zijn. Paul is inmiddels met pensioen, maar zit nog vol met ideeën over nieuwe campagnes.

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van SIRE kondigde de grijze eminentie van het communicatiewezen in het televisieprogramma Nieuwsuur aan, het initiatief te willen nemen voor twee dringende zaken die hem al lange tijd bezighielden. Een daarvan was het onnodig gebruik van het Engels in het openbare leven en meer bepaald in de reclame. Toen wij daarvan kennis namen, hebben we onmiddellijk contact gezocht met de

heer Merz. Twee van onze kaderleden, Kees Ruig en Jan Heitmeier, werden daarop zeer gastvrij door hem ontvangen in zijn mooie appartement in het beroemde gebouw "De Wolkenkrabber", aan het Victorieplein in de Nederlandse hoofdstad.

Tijdens het aangename gesprek bleken zijn en onze grieven over het onnodige gebruik van Engels volkomen met elkaar overeen te komen. Paul ging daarop, tot onze grote blijdschap, welwillend in op ons aanbod om hem bij zijn inspanningen om de campagne op touw te zetten, met raad en daad ter zijde te staan. Enkele weken later ontvingen wij van hem onderstaande brief:

"Tijdens mijn interview in Nieuwsuur brak ik een lans voor een campagne tegen onnodig Engels. Let wel: onnodig. Ik heb niets tegen betekenisvolle vaktermen, maar verzet me hevig tegen de verovering van onze taal door (vaak quasi) Engelse woorden waarvoor een volwaardig NL-alternatief aanwezig is of kan worden bedacht. Imponeergedrag, ijdelheid en gemakzucht zijn, denk ik, de belangrijkste oorzaken van de om zich heen grijpende verloederding. Ik kreeg veel blijken van instemming, onder meer van de Stichting Taalverdediging, met wie ik een inspirerend gesprek voerde en die maar al te graag bereid is met raad en daad terzijde te staan. Het is dan ook mede namens deze Stichting dat ik SIRE zou willen verzoeken dit onderwerp in ernstige overweging te nemen.

Een tweede onderwerp dat breed leeft en ook mij persoonlijk raakt is het behoud van bomen. Het behoeft geen betoog dat bomen voor onze samenleving, nu en straks, van grote betekenis zijn (klimaat, luchtvervuiling). Niettemin worden grote aantallen volwassen bomen, vaak zonder aantoonbare redenen, gekapt, gesloopt, vermoord. Vervanging door prille exemplaren — vaak als excuus aangevoerd — brengt ons lange jaren achterop. Wellicht kan dit onderwerp in samenspraak met 17-jarigen ter hand worden genomen. Het gaat immers ook om hun toekomst. Ik ben graag bereid met u van gedachten te wisselen en een rol te spelen bij de verhoopte verwezenlijking."

Paul Mertz heeft bovenstaand boekje geschreven met leuke "tafreeltjes". Hieronder hebben wij er enkele afgedrukt:

"Eigenlijk zouden we op elk Engels woord invoerbepaling moeten heffen"

"Voor elk Brits importwoord valt een sprekende Nederlandse evenknie te spreken of te bedenken"

"Naarmate de jaren klimmen, krimpt het geheugen. Dat heeft ook een voordeel: 'alles wordt nieuw'"

SIRE

Catharijneconvent: België is Engelstalig

Onze taalactivist Jan de Schuytener uit Dilbeek (provincie Vlaams-Brabant) bracht enige tijd geleden een bezoek aan het Utrechtse museum Catharijneconvent. In de museumwinkel bestelde hij een door het museum uitgegeven boekwerk. Na enkele weken werd dit bij hem thuis afgeleverd, vergezeld van een verzendbrief, die was gesteld in de Engelse taal. Aangezien Dilbeek een Nederlandstalige plaats is, was dat volkomen misplaatst. Taalverdediging vroeg daarover aan het museum om opheldering:

“Bij de Stichting Taalverdediging is een klacht binnengekomen over een verzendbrief die u gestuurd heeft naar een van onze aanhangers in Vlaanderen. De klacht betreft de taalkeuze. In Vlaanderen spreekt en schrijft men Nederlands. De verzendbrief was echter in de Engelse taal gesteld. Dat terwijl de klager het artikel in het Nederlands besteld had. Gaarne zouden wij vernemen waarom u voor deze verzendbrief voor de Engelse taal gekozen heeft.”

De antwoordbrief van de heer Douwe Wigtersma van het Museum Catharijneconvent.

Hij schreef ondermeer (letterlijk overgenomen):

“Deze factuur is opgesteld in de Engelse taal. Op facturen die verstuurd worden naar personen die niet woonachtig zijn in Nederland, dient de BIC-code benoemd te worden. Omdat dit veelal personen betreft die geen Nederlands spreken, is ervoor gekozen deze facturen te standaardiseren in de Engelse taal. Om deze reden heeft de heer of mevrouw De Schuytener een factuur ontvangen die is opgesteld in de Engelse taal. We vinden het vervelend te vernemen dat de heer of mevrouw de Schuytener hier ontstemt over is.”

Commentaar Taalverdediging:

Op het eerste gezicht schijnt dit antwoord een goedkope Belgenmop te zijn van een ongeschoolde grappenmaker uit Utrecht (geen Hollander dus). Deze schijn bedriegt echter. Dit stuitende antwoord komt van het hoofd marketing en communicatie van het museum, de ongetwijfeld in het Engels opgeleide, Douwe Wigtersma. Deze heer houdt er vreemde opvattingen op na: “Degenen die

vanuit het buitenland in het Nederlands een Nederlandstalig boek bij het museum bestellen, zouden weleens geen Nederlands kunnen spreken”. Hoe bedenkt hij het! Wigtersma moet wel erg van de wijs zijn geraakt, of misschien is hij wel niet goed wijs. Taalverdediging raadt in ieder geval, aan dit museum voortaan te mijden en er zeker geen boek meer te bestellen!

Dit is hem: Douwe Wigtersma van het Catharijneconvent

Universiteit eist Nederlands

Bij een aanbesteding voor de Universiteit Utrecht (UU) diende een van de gegadigden de volgende vraag in: *“Mag de beantwoording van het Programma van Eisen, het Programma van Wensen en de Performance testen ook in de Engelse taal worden aangeleverd?”*

Antwoord van de UU: *“Nee, de beantwoording mag uitsluitend in de Nederlandse taal worden aangeleverd.”*

Nu maar hopen dat degene die de beantwoording moet verzorgen niet in het Engels is opgeleid, bijvoorbeeld aan de universiteit van Utrecht. In dat geval zal er van correcte beantwoording weinig terechtkomen, valt te vrezzen.

Universiteit Utrecht

Is cultureel internationalisme onweerstaanbaar?

door Wim Couwenberg

Nederland is een land waar cultureel internationalisme al jarenlang fors in opmars is, ja, als onweerstaanbaar geldt. Het getuigt opnieuw van het geringe culturele zelfvertrouwen in dit land, dat zo sterk afsteekt tegen ons economische en morele zelfvertrouwen. Europese regelgeving scheidt niettemin ruimte voor beschermende en stimulerende maatregelen ten gunste van de eigen cultuur. Frankrijk loopt daarin voorop. Maar ook in Duitsland groeit verzet tegen de verengelsing van het eigen taalgebied, tegen de opmars van wat men daar Denglisch noemt; een opmars die men hoopt te kunnen afremmen met een Sprachschutzgesetz. In haar strijd tegen de verengelsing van ons taalgebied heeft de Stichting Taalverdediging een nieuw stigmatiserend woord geïntroduceerd. Na het landverraad waar NSB'ers in en na de oorlog van beschuldigd werden, beticht Taalverdediging ieder die verengelsing onbekommerd steunt en propageert, van taalverraad.

Vlaanderen door Nederland in de steek gelaten

Is er in Nederland nog voldoende politieke wil de eigen taal als volledig inzetbaar communicatiemiddel in stand te houden? In Vlaanderen wordt daaraan, niet ten onrechte, getwijfeld. Er is daar een groeiend besef, zo merkte de bekende Vlaamse publicist M. Grammens al in 1990 op, dat veel Noord-Nederlanders de strijd voor het behoud van de eigen taal al opgegeven hebben. Willen we niet met Nederland onze identiteit verliezen, dan kan dat slechts door onze Vlaamse identiteit meer te gaan accentueren. Tot die conclusie, zo voegt hij eraan toe, komt hij slechts ongaarne. Zij wordt ingegeven door het besef dat Vlaanderen niet meer op Nederland kan rekenen voor het behoud van zijn identiteit in Europa en in de wereld.

Nederland annexeert zichzelf, riep de schrijver E.R.A. van Altena in 1987 al vertwijfeld uit op een Clingendaelconferentie over buitenlands cultureel beleid. Hij doelde met deze wanhoopskreet op de over ons land heen spoelende importcultuur die het eigene steeds meer verdringt. We geloven in onze gloeilampen, kazen, bloembollen, tuinbouwproducten, maar niet in onze eigen taal en cultuur. Gegeven het feit dat onze culturele identiteit in Europees verband de meest kwetsbare is, rijst de vraag die de bekende publicist H. Hofland al jaren geleden in een van zijn vele essays aan de orde stelde, hoe een geruisloze opheffing van Nederland als cultuurnatie te voorkomen. Het antwoord ligt voor de hand: door in onze eigen cultuur wat meer te geloven.

Culturele alliantie Nederland en Vlaanderen

Eind vorige eeuw heb ik met oud-politicus en bestuurder Paul Beugels en diplomaat Maarten Mourik het Nederlands-Vlaams Comité Buitenlands Cultureel Beleid opgericht. Enerzijds als tegenwicht tegen dat onweerstaanbaar geachte culturele internationalisme, anderzijds als een actief pleidooi voor een culturele

alliantie van Nederland en Vlaanderen met een gemeenschappelijk te voeren taalpolitiek en een gemeenschappelijk buitenlands cultureel beleid als doel. Het comité heeft dat indertijd uitgewerkt in een voorstel aan de Nederlandse en Vlaamse regering, en geconcretiseerd in een aantal actiepunten. Het bouwde daarbij voort op tal van eerdere initiatieven die uiteindelijk teruggaan op de mislukte taal- en cultuurpolitiek van Koning Willem I. Ter realisering van zo'n alliantie beschikte het comité over twee unieke instrumenten: de Nederlandse Taalunie en de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland.

Met de verwerving van een vergaande Vlaamse culturele autonomie krijgt die Vlaamse profilering momenteel natuurlijk voorrang. Al stuit het streven naar een culturele integratie tussen Nederland en Vlaanderen, waaraan de Taalunie haar ontstaan te danken heeft, sinds een aantal jaren op grote weerstand, ook in Vlaanderen, toch blijft een culturele alliantie zoals juist genoemd, en inmiddels overleden comité beoogde, een politieke optie die in Europees perspectief zeer wel te verdedigen valt.

Spreek steeds uw taal in Brussel!

Veel Nederlanders die Brussel bezoeken, tonen schroom om daar hun taal te gebruiken. Nederlanders die de Franse taal (enigszins) beheersen beginnen in Brussel (en omgeving) vaak meteen maar een gesprek in die taal. Anderen proberen het in het Engels. Dat is niet verstandig. Nederlands is de officiële taal van de Vlaamse hoofdstad en moet dat blijven. Het Frans is weliswaar ook een officiële taal, maar daar hoeven Nederlanders zich niets van aan te trekken. Het blijkt dat, wanneer men de (verfranse) Brusselaars kordaat en vol zelfvertrouwen in het algemeen Nederlands aanspreekt, zij vaak wel degelijk (tegen de verwachting in) onze taal kunnen verstaan en er zelfs een gesprek in kunnen voeren. Door consequent gebruik te maken van het Nederlands versterkt men zijn positie en geeft men de taalgeplaagde Brusselse Vlamingen een steun in de rug.

Over dit onderwerp ontvingen we onderstaande brief van onze ervaringsdeskundige taalverdediger Jan de Schuytener uit Dilbeek, gelegen in de Vlaamse rand rond Brussel:

“Onlangs stopte een wagen met Nederlandse nummerplaat, met twee Francofiële autochtone Nederlandse inzittenden, die mij in Dilbeek de weg naar een Brusselse wijk vroegen in het Frans. Ik vond dat niet leuk. Toen ik hun opmerkzaam maakte dat ze op Vlaams grondgebied vertoefden, zouden ze voor mij twee weesgegroetjes doen. Alhoewel het Vlaams-vijandige en anti-Nederlandse karakter van Brussel nog niet verdwenen is, vinden de meeste Vlamingen dat een Nederlander die Frans spreekt in deze officieel tweetalige stad, zijn taal verloochent. Begin dus ondanks de taalspanningen gewoon alleen in het Nederlands, dat is goed genoeg. Bewustzijn van waarde en wezen van onze eigen taal is een absolute noodzaak. Ook in de Belgische chaos!”

Berigte uit die Suide

Wat is er het afgelopen kwartaal op het gebied van het Afrikaans gebeurd?

Nieuwe sprekers

Het Afrikaans lijdt onder de uittocht van Afrikaanstaligen naar elders. In den vreemde raakt een Afrikaanstalig gezin meestal snel geassimileerd. Maar de taal wint vanwege die uittocht ook wel nieuwe sprekers. Zo werd Zuid--Afrika deze herfst aangenaam verrast door een Amerikaanse en een Ierse die Afrikaans leren en daar iets mee willen doen. De Californische zangeres Camille van Niekerk, getrouwd met een Afrikaner, vertolkt nu Afrikaanstalige muziek. Ze maakt furore op internet door vrijwel zonder accent de treffers Sonvanger van Valiant Swart en Lisa se klavier van Koos Kombuis te zingen. En dan is daar de Ierstalige tv-presentatrice Grainne Seoige. Na jarenlang voor de Ierse staatszender RTÉ bij Teilifís na Gaeilge te hebben gewerkt, heeft ze in Pretoria een diamanthandel opgezet. Ze leert nu Afrikaans om zich bij haar aanstaande schoonfamilie verstaanbaar te maken, maar ook om televisiewerk te doen in Zuid-Afrika. Het Afrikaans doet de trotse Ierstalige qua klank aan haar moedertaal denken: 'Die rollende R hebben wij ook'.

Accent

Blijkbaar hebben de Ieren echt affiniteit met het Afrikaanse accent: de bekende Ierse webstek Lovin.IE heeft het Afrikaanse accent verkozen tot het 'meest sexy accent' als men Engels spreekt. Op de top 50 van 'meest sexy accenten' zijn de Franse, Italiaanse, Spaanse en Noord-Ierse accenten (een variant van het Schotse accent) ook hoog geëindigd. (Het Nederlandse eindigde overigens op plaats 22: "Lang, blond en aantrekkelijk gesproken"). Dat het Afrikaanse zo hoog eindigt vinden sommige Zuid-Afrikanen maar lachwekkend: Afrikaanstaligen zouden het Engels verkrachten, en grof en niet sexy klinken, terwijl het Australische accent mooier zou zijn. Maar de meeste Zuid-Afrikaanse reageerders 'stem saam'.

Verengelsing

De Afrikaanse rechtenorganisatie Gelyke Geleentehede (Gelijke Kansen) heeft een rechtszaak tegen de ooit trots Afrikaanstalige Universiteit Stellenbosch in de provincie

Universiteitskoor Stellenbosch

West-Kaap verloren. De universiteit besloot eerder dit jaar op ondoorzichtige en irrationele wijze – onder druk van gewelds dreigingen van de kant van de pro-Engelse #OpenStellenbosch-beweging (Twitter) – af te stappen van hoofdzakelijk Afrikaanstalig onderwijs door parallel Afrikaanstalige en Engelstalige lessen te geven. Gelyke Geleentehede maakte daartegen bezwaar omdat dit een begin kan zijn van een verdere afbraak van Afrikaanstalig onderwijs. Daarnaast vertegenwoordigt paralleltaalonderwijs niet de demografische werkelijkheid binnen de provincie: de meeste mensen die er wonen zijn Afrikaanstalig, niet Engelstalig. Rechter Daniel Dlodlo gelooft echter niet dat paralleltaalonderwijs het Afrikaanse taalaanbod zal verkleinen. Verder stelt hij dat de vrees voor afschaffing van Afrikaanstalig onderwijs aan de universiteit de bezwaarmakers is ingegeven door de landswijde verengelsing van Afrikaanstalige universiteiten. Gelyke Geleentehede moet zich dan ook tot de Zuid-Afrikaanse regering wenden.

Uitsluiting

Of de landelijke politiek veel kan uithalen valt te bezien: een groep Afrikaanstalige kinderen heeft kwaadschiks geleerd wat de Zuid-Afrikaanse politiek voor hen kan inhouden – uitsluiting. 14 schoolkinderen, die tevens lid waren van de Afrikanerpadvinderij Die Voortrekkers woonden een commissievergadering in het parlamentsgebouw bij om over democratie te leren. Toen de commissievoorzitster de groep kinderen aan de leden voorstelde werd zij onderbroken door de leider van de Economic Freedom Fighters (EFF), Benjamin Disoloane, die wou weten waarom dit enkel "blanke kinderen" waren. Hij zei dat zijn partij vecht tegen "het systeem" waarin iedereen tot zijn recht zou moeten komen, dat een echte "transformatie" nodig is, en dat de kinderen moesten wegwezen en een andere school moesten zoeken. Hierover ontstond onenigheid onder de commissieleden, waarop de voorzitster de kinderen vroeg tot nader order weg te blijven. Later werd de kinderen aangeraden te vertrekken, gezien de verhitte situatie in de commissie. Een saillant detail was dat niemand bezwaar maakte tegen de vorige groep bezoekers: die bestond uitsluitend uit zwarte buschauffeurs. Kennelijk gelooft de EFF in het grondwettelijke recht op taal- en cultuurvoorzieningen voor zwarte burgers, maar minder voor blanke burgers – die voor het grootste deel Afrikaanstalig zijn.

Dekolonisatie

Deze anti-Afrikaanse houding heeft zijn wortels in het verleden. Tot 1990 hielden Afrikaanstalige blanken in Zuid-Afrika het discriminatoire apartheidssysteem in stand. Maar iedereen die veertig jaar of jonger is, had daar part noch deel aan. Bovendien zijn de meeste Afrikaanstaligen bruin (voorm. 'Kleurling'), en dus 'historisch benadeeld'. Blank en bruin roepen nu op tot 'dekolonisatie' van het Afrikaans. Velen proberen het Afrikaans als neutrale taal of zelfs als taal van verzet voor te stellen. Dit blijkt uit de talrijke culturele initiatieven waar mensen van beide rassen zij aan zij actief zijn, rappen (kletsrym) en zich verzetten tegen de gevestigde orde. Zo'n persoon is YoungstaCPT: een bruine rapper uit Kaapstad. Hij ging in november op tournee door Au-

stralië. Hij etaleert zijn plaatselijke variëteit van het Afrikaans – niet het Engels – als taal van groepssolidariteit en verzet: zijn stijl heet Kaapstad en niet Cape Town. Hij zegt dat Kaapstad over de dagelijkse, vaak armoedige toestanden binnen de midden- en lage klassen gaat. Kaapstad is de ongepolijste, grove kant van het anders zo toeristisch vriendelijke stadsimago. “Ik doe het voor Kaapstad, het echte Kaapstad; niet Langstraat of die Sewende Laan-onzin” (een populaire Afrikaanstalige tv-serie). “Wij hebben onze eigen groepstaal als we praten of rappen. Onze accenten en intonatie zijn uniek.”

Taal van verzet

Ook lang geleden was het Afrikaans de taal van niet-blank verzet, aldus sociaal antropologe Menán van Heerden. Slaven schiepen een Kaaps-Hollandse variëteit (de voorloper van het Afrikaans) om een eigen groepstaal te creëren. In de eeuwen die daarop volgden zouden zij zich verzet hebben tegen het blanke dialect, waarvan in de twintigste eeuw een geïdealiseerde vorm tot standaardtaal (het huidige standard-Afrikaans) verheven werd. En: slaven zouden in de zeventiende en achttiende eeuw gedwongen zijn Nederlands te leren. “Was dit niet gebeurd, dan zou het Afrikaans zich niet ontwikkeld hebben,” zo citeert Van Heerden de taalkundige Neville Alexander.

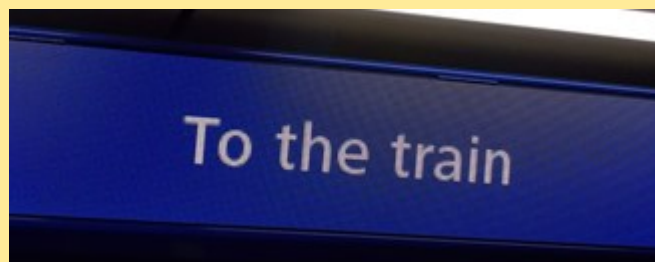
Wannie Carstens

Tot slot: professor Wannie Carstens gaat met pensioen. Hij is geen onbekende bij Taalverdediging. Deze grote taalkundige, verbonden aan de zo door verengelsing geplaagde Noordwes-Universiteit (NWU), is auteur van standaardwerken zoals Norme vir Afrikaans en Kontemporêre Afrikaanse Taalkunde. Wij hoeven echter nog geen afscheid van hem te nemen, want hij neemt zich voor niet te zullen stilzitten. Zo zal hij in Leiden nog gedurende een semester een B.A-cursus Afrikaanse taalkunde geven, blijft hij nog enkele jaren aan de NWU verbonden en legt hij de laatste hand aan boeken. Carstens heeft zich de afgelopen jaren getoond als groot pleitbezorger voor het gebruik van het Afrikaans in het veeltalige Zuid-Afrika. Hij beseft dat het Afrikaans als, bijvoorbeeld, academische taal enkel kan overleven binnen het kader van de bereidheid van de politiek de meertaligheid te bevorderen. Dus moeten ook talen als het Xhosa en Zoeloe geholpen worden tot academische talen verheven te worden. Dit streven heeft hij herhaaldelijk gepassioneerd uitgedragen binnen de Afrikaanse Taalraad en op podia in Zuid-Afrika en Europa – inclusief Leiden – waar wij vaak getuige van zijn geweest. Mogen professor Wannie nog veel actieve jaren ten dienste van het Afrikaans vergund zijn!

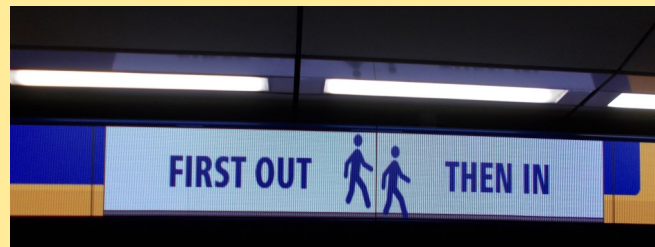
Marcel Bas

Spoorwegstation Schiphol wordt volledig Engelstalig

Pro Rail, het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de infrastructuur van het spoor, is begonnen met de vernieuwing van het station op de luchthaven Schiphol. Nadat het grote Engelstalige vertrektijdenbord is geplaatst en het station een Engelse naam heeft gekregen (Schiphol Airport), worden nu de perrons onder handen genomen. Er worden doorlopende schermen aangebracht met uitsluitend Engelse mededelingen. Wij vroegen om opheldering bij de beleidsvoorlichtster noordwest-Nederland van Pro Rail, Mercedes Grootcholten.

“Volgens berichten in de media is Pro Rail begonnen met het vernieuwen van de perrons van het spoorwegstation onder de luchthaven Schiphol. Op de daarbij getoonde afbeelding staat de aanduiding: “To the train”. Gaarne zouden wij willen vernemen of deze aanduiding ook in het Nederlands zal worden aangebracht.

Tevens zouden wij u willen verzoeken te bewerkstelligen dat het grote verlichte bord met de vertrektijden van de treinen in de ontvangsthal “Plaza” van de luchthaven, dat nu enkel Engelstalig is, ook Nederlandstalig wordt.

Ten derde is het de vurige wens van de Stichting Taalverdediging dat de naam van het station weer Nederlandstalig wordt, bijvoorbeeld “Luchthaven Schiphol”, de officiële naam van de bebouwde kom van het luchthavenventerrein. Voor vertrekkende anderstalige reizigers is het volkomen duidelijk dat zij zich op het station van de luchthaven bevinden en voor aankomende anderstalige reizigers is de naam “Schiphol” voldoende. Bovendien wordt de luchthaven in de treinen ook al in het Engels aangekondigd. Om alle anderstaligen van dienst te zijn zou op het bord ook nog een vliegtuig kunnen worden afgebeeld.”

Graafschap Bentheim

Het voormalig graafschap Bentheim was vroeger Nederlandstalig. De overheersende godsdienstige richting was gereformeerd en de regerende graaf onderhield nauwe betrekkingen met het Nederlandse koningshuis. Na de Duitse eenheid kwam daar langzamerhand verandering in. De Pruisen, die de heerschappij hadden verworven, voerden het Hoogduits in en daarmee begon de achteruitgang van het Nederlands. Dat proces ging voort en werd na de Tweede Wereldoorlog nog versterkt door bondskanselier Adenauer, die veel uit het Sudetenland verjaagde Duitsers doorstuurde naar Bentheim. Heden ten dage wordt door de oorspronkelijke Bentheimers het (Nederlandse) plaatselijke dialect nog wel gebruikt, maar het is wel kwijnende. Dat is niet het geval met het Algemeen Nederlands. Veel Nederlanders uit de aangrenzende gebieden hebben zich, vanwege de aantrekkelijke huizenprijzen, in het voormalig graafschap gevestigd. Zij maken inmiddels meer dan 10% van de bevolking uit. Daar wordt rekening mee gehouden. De gemeente Bentheim onderhoudt een tweetalige webstek en een aantal plaatsnaamborden is ook Nederlandstalig, zoals dit bord in het dorp Emmelkamp.

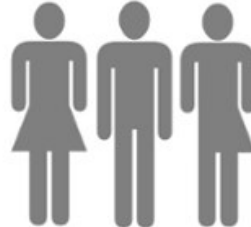
Grensovergang Marokko

Omdat het aantal Europeanen dat Marokko binnen wil komen onstuimig groeit, hebben de Marokkaanse bestuurders besloten om in de belangrijkste Europese talen aan te geven waar dat wettig mogelijk is. Wij kwamen het bord op de foto tegen bij de grensovergang van de Spaanse stad Melilla naar het Marokkaanse Nador.

Woordjes van de vertaalgroep

Bail-out -	- Vrijwaring, zich borg stellen, vrijlating op borgtocht
Cashback	- Geld terug
Coleslaw	- Koolsla (oorspr. Nederlands woord)
Diversity officer	- Coördinator diversiteit (Universiteit van A'dam)
Genderneutraal	- Geslachtsneutraal

Guesthouse	- Pension, gastenverblijf
Home (webstek)	- Voorpagina
It is up to you	- Het is aan jou
'In de stress' zitten	- Zich druk maken over
Niet matchen bij Outen	- Niet passen bij Zich uiten
Outlet center	- Surplus -, of overschotencentrum
Pamperen	- Vertroetelen
Sightseeing	- Rondrit, bezichtiging
Ski resort	- Skioord
Stand (tentoonstelling)	- Standplaats, uitstalling, kraam
'Sandwich' spread	- Smeerbaar beleg
Unlimited data	- Onbeperkte data

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam
 E-post: info@taalverdediging.nl
 Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>
 Voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers,
 penningmeester: D.S.P. Mantione,
 plaatsvervangend penningmeester:
 M.C. Heitmeier

Bankrekening:
 NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met abonnement
 Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar

Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar bij de belasting.

De Stichting is erkend als
 Algemeen Nut Beogende Instelling
 Stichting Taalverdediging is statutair politiek,
 godsdienstig en maatschappelijk neutraal
 en ontvangt geen overheidssubsidie

ISSN: 2211-5013

Taalverdediging wenst u
 een voorspoedig 2018